

**КОРУПЦІОГЕННІСТЬ ПУБЛІЧНОГО СЕКТОРА ЯК ПРОВІДНИЙ
СУСПІЛЬНИЙ ДЕСТАБІЛІЗУЮЧИЙ ФАКТОР В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ:
КЛЮЧОВІ ДЕТЕРМІНАНТИ ТА ШЛЯХИ ЇХ УСУНЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИМИ ЗАСОБАМИ**

**CORRUPTION OF THE PUBLIC SECTOR AS A LEADING SOCIAL DESTABILIZING
FACTOR IN WARTIME CONDITIONS: KEY DETERMINANTS AND WAYS
OF THEIR ELIMINATION ADMINISTRATIVELY-LEGAL MEANS**

**Гаруст Ю.В., полковник юстиції, д.ю.н., професор,
заступник начальника кафедри військового права та правоохоронної діяльності
Національний університет оборони України**

**Войтко Т.М., старший лейтенант,
науковий співробітник наукового центру проблем виховання доброчесності
та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони
Національний університет оборони України**

Пропоноване дослідження присвячене актуальному на сьогоднішній день питанню корупціогенності публічного сектора як провідного суспільного дестабілізуючого фактору в умовах правового режиму воєнного стану, з позицій їх детермінант та шляхів усунення останніх адміністративно-правовими засобами. Наголошується, що корупційні прояви є провідними деструктивними соціальними факторами, котрі викликають справедливе обурення серед населення. Підкреслюється вагома роль саме детермінант такого явища, особливо на третій рік повномасштабного вторгнення російських загарбників на територію України та резонансних конфліктів національного масштабу.

Аналізуються провідні сучасні погляди щодо явища корупції. В результаті їх порівняння встановлюються численна кількість спільних ознак та інших характеристик. З'ясовується, що узагальнено йдеться про викривлення існуючих управлінських механізмів та появу альтернативних квазі-способів для досягнення цілей.

В ході дослідження здійснено аналіз чинного вітчизняного законодавства, яке формує підґрунтя для функціонування антикорупційної інфраструктури. Встановлено, що в Україні функціонує широка антикорупційна інфраструктура (Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Вищий антикорупційний суд та ін.), функціонування якої регулюються значною кількістю нормативно-правових актів, релевантних міжнародними орієнтирами і стандартами. Ураховуючи це акцентується увага на потребі подальшої розробки цієї проблематики в законодавчій площині.

Визначено й проаналізовано ключові детермінанти корупціогенності публічного сектора. Підкреслено, що стрімке зростання попиту на різні послуги, що охоплюють всі грані такого періоду сформували широкий спектр можливостей для скоєння одиницьменних правопорушень.

Аргументовано загострено увагу на потребі пошуку нових шляхів удосконалення законодавства зі предметних питань. Пропонується й доводиться слухність і своєчасність реалізації таких першочергових кроків: 1) подальша комплексна розробка належного законодавчого забезпечення; 2) посилення нагляду та контролю, як за ефективністю діючого законодавства, так і станом його застосування; 3) розвиток різних форм взаємодії суб'єктів антикорупційної діяльності з громадськістю.

Ключові слова: антикорупційна діяльність, взаємодія, контроль, корупція, нагляд, способи.

The proposed study is devoted to the currently relevant issue of corruption of the public sector as a leading social destabilizing factor in wartime conditions from the standpoint of their determinants and ways to eliminate the latter by administrative and legal means. It is emphasized that corruption manifestations are the leading destructive social factors that cause righteous indignation among the population. The significant role of the determinant of such a phenomenon is emphasized, especially in the third year of grueling hostilities and high-profile conflicts of a national scale.

Leading modern views on the actual phenomenon of corruption are analyzed. As a result of their comparison, a large number of common features and other characteristics are established. It turns out that in general it is about the distortion of existing management mechanisms and the emergence of alternative quasi-methods to achieve goals.

A review of the current legislation, which forms the basis for the functioning of the anti-corruption infrastructure, was carried out. It has been established that Ukraine has a wide anti-corruption infrastructure (the Supreme Anti-Corruption Court, the National Agency for the Prevention of Corruption, the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office, etc.), which is regulated by a significant number of legal acts relevant to international guidelines and standards. Considering the current situation, attention is focused on the need for further development of this issue in the legislative plane.

The key determinants of corruption in the public sector have been identified and analyzed. It is emphasized that the rapid growth of demand for various services covering all aspects of this period created a wide range of opportunities for committing the same crimes.

Attention to the need to find new ways to improve legislation on specific issues has been reasoned. The correctness and timeliness of the implementation of the following priority steps are proposed and proven: 1) further comprehensive development of appropriate legislative support; 2) strengthening of supervision and control, both for the effectiveness of the legislation and the state of its implementation; 3) development of various forms of interaction between subjects of anti-corruption activity and the public.

Key words: anti-corruption activity, interaction, control, corruption, supervision, methods.

Вступ. Повномасштабне вторгнення російських військ зумовило появу багатьох нових викликів і загроз для України, та стимулювало до активізації низки безпекових, оборонних й інших, у тому числі суміжних процесів. При чому йдеться про виклики, чинники, явища та тенденції, як воєнного, так і невоєнного характеру (гуманітарного, економічного, політичного, соціального тощо). Кожен із

таких проявів деструкції підриває становище держави та знижує її потенціал за релевантними (залежно від типу загрози чи виклику) сферами санкціонованого впливу.

Вказані обставини, особливо на третій рік виснажливих воєнних дій, потребують належної реакції, насамперед від представників публічного сектора, які зобов'язані ефективно виконувати поставлені державою завдання

й реалізувати визначені функції. З іншого боку, це передбачає суворе й системне недопущення будь-яких зловживань, котрі підривають авторитет владних інституцій на очах у громадськості та міжнародної спільноти. Делінквентні прояви в умовах воєнного часу завжди сприймалися соціумом із особливою зневагою і розглядалися як щось цинічне та істотно підриваюче національну єдність у протистоянні з агресором.

Серед всіх деструктивних соціальних факторів особливе місце відводиться корупційним проявам, котрі викликають справедливе обурення в населення. Недавні конфлікти національного масштабу, пов'язані з роботою деяких представників Медико-соціальних експертних комісій¹, працівників органів прокуратури², деяких інших державних органів³, а також публікації з офіційних джерел про підозри окремим громадянам у отриманні довідок щодо, так званих «фейкових груп інвалідностей»⁴ наочно підтвердили цю тезу. Зокрема, за даними Державної служби статистики України на початку 2022 р. в Україні проживало 2,72 млн. осіб з інвалідністю, що дорівнює 6,6 % від усього населення країни. Під час повномасштабного вторгнення РФ цей показник зріс до 3 млн. осіб (7,5 %) [1]. Лише такі відомості, навіть при усвідомленні об'єктивних фактів зростання кількості осіб з інвалідністю внаслідок війни, осіб, які постраждали у результаті різних проявів агресії та інших категорій нащтовхує на думку про високий ступінь корупціогенності деяких представників публічного сектора.

З огляду на викладене, виникає об'єктивна потреба детального висвітлення й аналізу ключових детермінант прояву однойменного явища, а також окреслення шляхів для їх усунення за допомогою адміністративно-правових засобів. Беручи до уваги ступінь складності проблематики на тлі справедливого гострого суспільного невдоволення саме такі засоби мають забезпечити дієве реагування відповідним проявам деструкції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні грані явища корупції перебували у полі зору багатьох дослідників та науковців на всіх етапах української державності. Серед числа вказаних напрацювань доцільно виокремити доробки таких авторів, як О. Бобокал й О. Кучак, В. Гура, В. Мельченко та Ю. Деркаченко, О. Музичук і С. Лук'яненко, Є. Невмережицький, В. Нонік, а також інші.

У той же час, проблематика відповідних детермінант, попри наявність до неї ґрунтованого інтересу з боку окремих дослідників (І. Бачинська, М. Давидова, Ю. Коцюбинська, Т. Корнякова, А. Страшок) потребує подальшої розробки. Наведені й інші факти сьогодення наочно доводять слушність і своєчасність такої ініціативи, у тому числі з позиції недопущення суспільного розколу на що особливо розраховує агресор.

Постановка завдання. Керуючись орієнтирами сформульованої вище тематики дослідження, завданнями мають стати: 1) аналіз провідних сучасних поглядів щодо власне явища корупції; 2) огляд чинного законодавства, яке формує підґрунтя для функціонування антикорупційної інфраструктури; 3) визначення й аналіз ключових детермінант корупціогенності публічного сектора;

4) окреслення загальних векторів шляхів їм протидії за допомогою адміністративно-правових засобів.

Виклад основного матеріалу. Самі проблематики корупції і супутніх питань багато разів висвітлювались у наукових дослідженнях, відомчих фахових звітах, планах, програмах, стратегіях тощо. Ураховуючи її реальний, доведений вплив на характер і темпи перебігу управлінських процесів увага навіть була присвячена не одному законодавчому акту з метою розробки цілісної антикорупційної інфраструктури з відповідними інструментами реагування та інших способів протидії. В такому контексті мову слушно й виправдано вести про прийняття Законом України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700-VII [2], внесення комплексних змін до інших актів, створення та запуск Вищого антикорупційного суду, Державного бюро розслідувань, Національного агентства з питань запобігання корупції, Національного антикорупційного бюро України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, реформування в багатьох сферах державного управління зі орієнтиром на неупередженість, оперативність, прозорість, цифровізацію тощо.

На сучасному етапі, провідні публічні діячі наводять власні судження щодо змісту й сутності аналізованого нами явища. До прикладу, О. Бобокал і О. Кучак наголошують, що в політичному лексиконі, у цьому аспекті, йдеться про «підкуп» і «продажність» службових осіб, охоплюючи тим самим два взаємозв'язаних аспекти однієї із форм відчуження «слуг народу» від самого народу [3, с. 48]. В. Гура стверджує, що йдеться про складне багатоаспектне системне явище, яке полягає в неправомірному аморальному використанні особами, що мають владні чи управлінські повноваження, власного становища, статусу чи авторитету в особистих корисливо-еґоїстичних інтересах з метою збагачення чи отримання іншого роду преференції для себе чи інших осіб за рахунок держави або її громадян [4, с. 82]. В. Мельченко і Ю. Деркаченко вважають, що це – протизаконна експлуатація особою власних владних повноважень (посадового становища) з метою отримання вигоди матеріального чи нематеріального характеру у власних інтересах або для інших осіб [5, с. 294]. О. Музичук та С. Лук'яненко приходять до висновку, що корупція представляє собою зловживання посадовими особами своїм становищем у цілях отримання особистої вигоди або вигоди для свого оточення за рахунок підкупу, вимагання хабарів, використання владних повноважень та інших дій, що порушують етичні та законні норми [6, с. 169]. Попри те, що Є. Невмережицький хронологічно дещо раніше предметно і змістовно звернув увагу на цю тематику слід виділити міркування останнього. Так, на думку вченого, йдеться про соціально небезпечне явище, змістом котрого є система негативних поглядів, настанов і діянь службових осіб інститутів влади та управління, державних і недержавних підприємств, організацій і установ, політичних партій, а також громадських організацій, спрямованих на задоволення особистих, групових або корпоративних інтересів шляхом використання свого службового становища, всупереч інтересам суспільства та держави [7, с. 62]. В. Нонік зауважує, що йдеться про негативне явище, що «отрує» суспільне життя будь-якої держави [8, с. 104]. Тобто, як бачимо, аналізованому питанню була присвячена належна увага серед представників наукової спільноти.

Порівнюючи ці й деякі інші міркування науковців зауважимо, що за базовими орієнтирами, переконання дослідників не різняться між собою. У загальних рисах, йдеться про викривлення існуючих управлінських механізмів та появу альтернативних квазі-способів для досягнення цілей. При чому, мовиться як правомірні, так і протиправні наміри, однак шлях до їх реалізації міститиме процеси, що засуджуються соціумом.

¹ Долари, ювелірка і квартири. Обшуки пройшли у ще одній керівниці обласного МСЕК. *Веб-портал: BBC NEWS UKRAINA*. 2024. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cyvvv5pzmgr0>

² 49 прокурорів Хмельниччини оформили інвалідність у голови МСЕК Крупі і покривали її – Бутусов. *Веб-портал: Українська правда*. 2024. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/10/16/7479994/>

³ Прокурори з обмеженими можливостями. Скільки з них в Україні мають статус осіб з інвалідністю? *Веб-портал: ЕКОНОМІЧНА ПРАВДА*. 2024. URL: <https://www.epravda.com.ua/weeklycharts/2024/10/22/720853/>

⁴ Допомога ухилинтам оформити фейкову інвалідність: у столиці викрили військовослужбовця. *Веб-портал: Міністерство внутрішніх справ України*. 2023. URL: <https://mvs.gov.ua/news/dopomagav-uxiliantam-oformiti-feikovu-invalidnistu-stolici-vikrili-viiskovosluzbovcia>

Відносно правової точки зору, то у профільному Законі України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700-VII [2] міститься законодавче визначення дефініції «корупція». Відповідно до абз. 7 ч. 1 ст. 1 цього закону, її визнано як використання особою, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, притриманих до їх осіб, осіб, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважених на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, а також інших осіб, які не є службовими особами та які виконують роботу або надають послуги відповідно до договору з підприємством, установою, організацією та кандидатами на пост Президента України та кандидатів у народні депутати України, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди зазначеним вище особам, або на їх вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [2]. Як бачимо, законодавець широко підходить до розуміння змістовного наповнення цієї предметної категорії. Це стосується, як питання способів і методів скоєння відповідних діянь (прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції останньої тощо), так і кола осіб, на яких поширює свою дію (особи уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, притримані до них особи, кандидати на пост Президента України та ін.).

Сутнісно такий нормативний виклад релевантний суспільним запитам і корелюється з провідними міжнародними орієнтирами, яким неухильно слідують Україна (Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003 р. [9], Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) від 27.01.1999 р. № ETS 173 [10], Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 р. [11] тощо). Відповідно, ключовий національний нормативно-правовий акт фактично сприяє долученню України до багатьох міжнародних процесів із протидії цьому корупції у формі, методи і способи які застосовуються в усьому світі та підтримані в Україні на законодавчому рівні.

Окрім того, зазначений вище Закон України «Про запобігання корупції» формує правові основи для функціонування Національного агентства з питань запобігання корупції, котре забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику (ч. 1 ст. 4 [2]). Для ефективного функціонування інших провідних державних інституцій у сфері боротьби з корупцією (Вищий антикорупційний суд, Державне бюро розслідувань, Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Служба Безпеки України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура та ін.) також сформоване належне комплексне правове підґрунтя. При чому, за деякими аспектами воно вирізняється особливою адаптивністю до актуальних умов і запитів. Наочним влучним прикладом можна вважати прийняття Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» від 08.12.2023 р. № 3509-IX [12]. Цим актом істотно посилилась автономія вказаного суб'єкта чого вимагали обставини і що доводилось постійними фактами перешкоджань його ефективній роботі.

Попри існування й тривале функціонування вітчизняної антикорупційної системи, котрій не так багато анало-

гів у глобальних світових масштабах, перераховані вище прецеденти зумовлюють необхідність подальшої розробки даної проблематики. Як уже зазначалось, увага припала й до детермінант проявів аналізованого явища, котрі є каталізаторами нинішньої негативної ситуації у боротьбі з корупцією в Україні.

У наукових джерелах містяться непоодинокі, але й не часі градації останніх, що засвідчує інтерес до цього питання. Наприклад, І. Бачинська загалом вказує на широкий діапазон таких позицій, а також влучно моделює поведінкові реакції потенційних учасників корупційних відносин. До того ж, вона особливо й виправдано вказує на тому, що особа часто стає частиною такої умовної системи, розширюючи корупційні ланки [13, с. 379–380]. М. Давидова і Ю. Коцюбинська наводять такий спектр детермінант: 1) суспільна криза; 2) недовіра до державних органів; 3) безвідповідальність виконавчої влади перед законодавчою та судовою; 4) бюрократичні дозвілні процедури і заборони; 5) відсутність чіткого розподілу компетенції між державними структурами; 6) слабкість антикорупційної політики; 7) зайняття підприємницькою діяльністю членами сім'ї посадовця. Професійна деформація державних службовців; 8) недосконалість чинного антикорупційного законодавства; 9) український менталітет; 10) формальний підхід [14, с. 217–218]. Інакше (узгальнену) класифікацію пропонує Т. Корнякова називаючи наступні їх групи: 1) політичні; 2) економічні; 3) правові; 4) організаційно-управлінські; 5) соціально-психологічні; 6) криміногенні [15, с. 46–47]. Схоже міркування можна зустріти в роботі А. Страшка, який є прихильником такої градації: 1) політичні; 2) економічні; 3) соціальні; 4) правові [16, с. 180]. У цілому, слушно вести мову про тотожне бачення вказаних детермінант не залежно від хронологічного періоду української державності.

Такі підходи варті схвалення і всілякої підтримки, але самі класифікації не слід вважати вичерпними. В реаліях воєнного часу, доцільно звернути увагу щодо такого питання, як скоєння однойменних діянь на фоні пріоритетної уваги до викликів і загроз зумовлених триваючим вторгненням. Іншими словами, під приводом реалізації багатьох заходів із оборони держави часто мають місце корупційні зловживання за не одним вектором та на різних стадіях перебігу певних процесів. Фактично така детермінанта, в нинішній період, є провідним фактором для скоєння корупційних правопорушень.

Різні аспекти воєнного життя породжують попит на багато послуг правомірного чи протиправного характеру. Починаючи від різних способів ухилення проходження військової служби за призовом під час мобілізації і завершуючи появою значної кількості ресурсів невоєнного спрямування на гуманітарні потреби – все це формує сприятливе поле для відповідних зловживань. Деякі статистичні відомості, судові вироби, кадрові рішення, в тому числі у вищих щаблях влади, в осяжному минулому наочно доводять появу нових корупційних діянь. Безумовно, ключовою детермінантою таких тенденцій є реалії воєнного часу, відсутність яких знівельовала б попит на левову частку так званих «послуг».

Знову ж таки, слушно вести мову про успішну конгломерацію цього фактору зі вже існуючими, тим самим посилюючи відповідний ефект. Так, детермінанти, що мають правове походження і висвітлені у роботах М. Давидової та Ю. Коцюбинської [14, с. 217–218], Т. Корнякової [15, с. 46–47], А. Страшка [16, с. 180] й інших стимулюють до зловживань на фоні законодавчих прогалин чи суперечностей. Наочним прикладом цієї ситуації можна привести результати наших досліджень щодо отриманої військовою частиною гуманітарної допомоги як виду військового майна та подальшим її оприбуткуванням та встановленими чисельними зловживаннями під час постановки її на облік протягом 2022 року.

[17, с. 45, 54–55]. Реальна складність і важливість такого питання доводиться й статистичними даними, представленими керівництвом Офісу Генерального прокурора. Зокрема, у серпні 2023 р. на засіданні Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих порушень законодавства України у сфері отримання, розподілу, транспортування, зберігання, використання за цільовим призначенням гуманітарної та іншої допомоги, а також неефективного використання державного майна, яке може бути використане для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб та забезпечення інших потреб держави з-поміж іншого було розпочато понад 200 кримінальних проваджень, у тому числі й щодо так званих «корупційних діянь» [18]. На фоні решти проблем, аналізоване міркування лише доводить авторську гіпотезу про значимість цієї детермінанти в сучасних умовах.

Виходячи з цього, дійсно знаходить підтвердження авторська гіпотеза про значимість таких детермінант із позиції прогресування корупційних практик. Реалії воєнного часу, об'єднали одну частину населення, у тому числі багатьох представників публічного сектора і сформуливали корупціогенне підґрунтя для інших.

Така ситуація зумовлює необхідність державного реагування, зокрема й шляхом пошуку відповідного інструментарію протидії цим детермінантам. Зважаючи на визнані властивості й урахування відсутності рівнозначних аналогів виправданим буде здійснити акцент саме на адміністративно-правові засоби. Саме завдяки їм провадиться санкціонований вплив на поведінку учасників тих чи інших відносин у виконанні уповноважених публічних інституцій.

У контексті розробки базових шляхів вирішення окресленої проблеми, пропозиції по яким й об'єктивовані ініціативи будуть реалізовуватися саме завдяки адміністративно-правовим засобам, пріоритетним питанням, на нашу думку, залишатиметься подальша розробка належного законодавчого забезпечення. Існування так званих «нормативних запобіжників» (чітко визначена компетенція, регламентовані процедури, встановлення юридичної відповідальності тощо) позитивно відобразиться на зниженні кількості відповідних протиправних корупційних діянь. Тому, ефективна державна правова політика – один із першочергових кроків у нівелюванні впливу названих вище факторів.

Наступною напрямом подолання проблеми корупції має стати державницька позиція щодо посилення нагляду та контролю, як за удосконаленням законодавства, так і за ефективністю його реалізації. Зважаючи на імперативний характер адміністративно-правового регулювання такий крок матиме надзвичайне значення, особливо в регульованій сфері. В той же час, пропонується міра повинна бути вивірною та збалансованою, уникаючи зарегульованості й інших необґрунтованих утисків професійної діяльності державних службовців. У протилежному випадку, можливо зіткнутися з проблемами недалекого минулого, коли питання показників превалювало над ефективністю функціонування тих чи інших установ.

Крім типових цілей окреслених заходів, їх запровадження може посилити правотворчу діяльність, шляхом фахового виявлення дискусійних питань у регульованій сфері. До слова, пропонується намір впливає із існуючих завдань більшості наглядових і контролюючих суб'єктів, котрі, здебільшого є центральними органами виконавчої влади. Як відомо, такі інституції наділені владними повноваженнями подавати на розгляд пропозиції щодо удосконалення законодавства у досліджуваній сфері.

Також, в ході дослідження, ми прийшли висновку, що перспективною ініціативою має стати розвиток різ-

них форм взаємодії суб'єктів антикорупційної діяльності з громадськістю. Давно визнаним є той факт, що саме представники громадянського суспільства один із рушійних важелів для ухвалення багатьох радикальних рішень. Не є винятком і питання корупціогенності публічного сектора, коли ті самі журналістські репортажі спонукають до відкриття кримінальних проваджень, кадрових змін, проведення службових розслідувань тощо. Саме їх представники часто виявляють резонансні корупційні схеми, підвищуючи власну суспільну значущість.

Відповідно, синергія таких зусиль істотно посилить протидію корупції і знецінить вплив відповідних детермінант. Лише усвідомлення існування вказаного тиску на корупційні прояви, в тому числі шляхом розголошення відомостей протиправного характеру з подальшими кримінально-процесуальними, службовими, іміджевими й іншими наслідками стане потужним стримуючим фактором для відповідних діянь. У цьому випадку слушно також підкреслити й можливий вагомий профілактичний ефект від різних форм взаємодії останніх.

Отже, не виникає сумніву, що всі перераховані детермінанти заслуговують уваги в науковій і правотворчій площинах. Вбачається, що пропонувані нами кроки мають посилити весь потенціал вітчизняної антикорупційної системи, у тому числі належно реагуючи на відповідні детермінанти.

Висновки. Узагальнюючи підсумки дослідження проблематики корупціогенності публічного сектора як провідного суспільного дестабілізуючого фактору в умовах воєнного часу слід відмітити наступне:

1. Актуальні бачення змістовного наповнення дефініції «корупції» за базовими орієнтирами істотно не різняться між собою. У загальних рисах, йдеться про викривлення існуючих управлінських механізмів та появу альтернативних квазі-способів для досягнення цілей. При чому, йдеться як про правомірні, так і протиправні наміри, однак шлях до їх реалізації міститиме процеси, що засуджуються соціумом.

2. В Україні функціонує широка антикорупційна інфраструктура, суспільні відносини в якій регулюються значною кількістю нормативно-правових актів. Її цілі та завдання релевантні визнаним міжнародними орієнтирам й стандартам у відповідній сфері. Однак, численна кількість резонансних і масштабних корупційних інцидентів в країні зумовлюють подальшу наукову розробку цієї проблематики. Виключної уваги заслуговують детермінанти проявів аналізованого явища, котрі є каталізаторами нинішньої корупціогенної обстановки.

3. Питання детермінант корупціогенності публічного сектора набуло нових обрисів у воєнний час. Стрімке зростання попиту на різні послуги, що охоплюють всі грані цього періоду, сформуливали широкий спектр можливостей для скоєння однотипних корупційних правопорушень. Акумулявавшись із рештою факторів вони, невідворотно, стимулюватимуть інфільтрацію корупційних практик у різні сфери управлінської діяльності.

4. Нинішня корупціогенна ситуація потребує пошуку нових шляхів удосконалення законодавства з зазначених питань. Виняткову роль у цьому аспекті займають рішення, що посилюють потенціал адміністративно-правових засобів, зважаючи на унікальні властивості останніх. Серед першочергових кроків, у цьому сенсі, уваги вартують наступні: 1) подальша комплексна розробка належного законодавчого забезпечення; 2) посилення нагляду та контролю, як за ефективністю законодавства, так і станом його реалізації; 3) розвиток різних форм взаємодії суб'єктів антикорупційної діяльності з громадськістю. Пропонувані кроки мають посилити весь потенціал вітчизняної антикорупційної системи, у тому числі належно реагуючи на відповідні детермінанти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григор'єв В. Скільки українських прокурорів мають статус осіб з інвалідністю: ЗМІ дізналися подробиці. *Веб-портал: УНІАН*. 2024. URL: <https://www.unian.ua/society/skandal-z-prokurokami-v-ukrajini-u-derzhstrukturi-pracuyue-zanadto-bagato-osib-z-invalidnistyu-12796050.html>
2. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII / База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
3. Бобокал О., Кучак О. Поняття корупції, її сутність та характеристика корупційної злочинності. Актуальні проблеми запобігання та протидії корупції : *тези I Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 28 жовтня 2021 р.)*. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ. 2021. С. 46–50.
4. Гура В. Поняття корупції як економіко-правового феномену. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021. Вип. № 4 (64). С. 76–84.
5. Мельченко В., Деркаченко Ю. Основні наукові підходи тлумачення поняття корупція. *Молодий вчений*. 2021. № 3 (91). С. 290–295.
6. Музичук О., Лук'яненко С. Поняття та ознаки корупції та корупційних злочинів. *Європейські перспективи*. 2023. № 2. С. 167–171.
7. Невмережицький Є. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії : монографія. Київ : КНТ. 2008. 368 с.
8. Нонік В. Дослідження сутності та трактування поняття «корупція»: еволюційний аспект. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 3. С. 99–105.
9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : Конвенція Організації Об'єднаних Націй : Конвенція від 31 жовтня 2003 р. // База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text.
10. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) : Конвенція Ради Європи від 27 січня 1999 р. № ETS 173 // База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text.
11. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією : Конвенція Ради Європи від 4 листопада 1999 р. / База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text.
12. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури : Закон України від 8 грудня 2023 р. № 3509-IX / База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3509-20#Text>.
13. Бачинська І. Детермінанти корупції в Україні, або чому державні службовці залучені до корупційного процесу. *Ефективність державного управління*. 2012. Вип. 32. С. 377–382.
14. Давидова М., Коцюбинська Ю. Детермінанти корупції в Україні. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 9–10 грудня 2021 р.)*. Київ : Нац. акад. внутр. справ. 2021. С. 216–218.
15. Корнякова Т. Детермінація злочинів проти довілля: причини та умови їх вчинення. *Право України*. 2009. № 7. С. 79–87.
16. Страшок А. Детермінанти корупційної злочинності в Україні. Протидія організованим злочинності і корупції : *матеріали XIX Всеукр. наук. конф. з кримінології для студентів, аспірантів та молодих вчених (Харків, 2 грудня 2019 р.)*. Харків : Право. 2019. С. 179–181.
17. Гаруст Ю. Гуманітарна допомога як вид військового майна: адміністративно-правовий аспект. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2024. Вип. 1. С. 43–58.
18. Постанова Верховної Ради України від 21.09.2023 № 3395-IX «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих порушень законодавства України у сфері отримання, розподілу, транспортування, зберігання, використання за цільовим призначенням гуманітарної та іншої допомоги, а також неефективного використання державного майна, яке може бути використане для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб та забезпечення інших потреб держави».